

4 דצמבר 2016

לכבוד:

חברי כנסת ישראל

גישות חדשות להתמודדות עם בעיית הארגונים האנטי-ישראלים

כידוע, נושא המימון הממשלתי הזר לארגונים ישראלים פוליטיים עלה לסדר היום במושב הכנסת הקודם, בו התקבל התיקון לחוק "חובת גילוי לגבי מי שנתמך על ידי ישות מדינית זרה" (להלן: חוק השקיפות). נראה כי מושב זה לא יהיה שונה, כאשר מספר הצעות חוק בנושא הארגונים עומדות על הפרק.

למרות פעילותם השנויה במחלוקת של חלק מהארגונים, תגובת המערכת הפוליטית בישראל הוכחה כלא-כיעילה. הקריאות לשלילת אזרחותו של מנכ"ל בצלם, הצעות לביטול השירות הלאומי ו"עונשים" נוספים הביאו לתוצאות הפוכות, הסיטו את תשומת הלב מפעילותם הבעייתית של הארגונים, והפכו אותם במקום זאת ל"קדושים מעונים".

למעט "חוק חובת גילוי לגבי מי שנתמך על ידי ישות מדינית זרה 2011", הצעות החוק בנושא לא עברו את ההצבעות הראשוניות בכנסת, ואלו שעברו כמעט ולא שינו דבר בדינמיקה שבין מימון ממשלתי זר לארגונים מקומיים. חוק השקיפות מהמושב האחרון של הכנסת (2016) הוסיף מעט מאוד מבחינת המהות, ועדיין נתפס ברחבי העולם כ"אנטי-דמוקרטי", "נגד חופש הביטוי", "מקרתיסטי" ו"פאשיסטי". וכך הארגונים מנצלים תפיסה זו כדי לחזק את מעמדם, תוך יצירת הרושם אצל ממשלות אירופה שהם זקוקים לתמיכה נוספת לאור "מלחמתה של ממשלת ישראל בחברה האזרחית".

על מנת להתמודד באופן יעיל עם תופעת המימון הממשלתי הזר לארגונים המעורבים בלוחמה פוליטית, כולל אלו התומכים בקמפיין ה-BDS, יש לפעול מתוך ראייה רחבה יותר. בשנת 2009, חברי כנסת ממפלגות שונות עבדו יחדיו כדי להעביר את "חוק חובת גילוי לגבי מי שנתמך על ידי ישות מדינית זרה". לאחר דו"ח גולדסטון הידוע לשמצה, שציטט בהרחבה את בצלם, שוברים שתיקה, עדאלה ואחרים, נבחרו הציבור מימין ומשמאל זיהו את הסכנה שבמימון חסר פרופורציות מממשלות אירופה והאיחוד האירופי, לקבוצה קטנה ומובחנת של ארגונים פוליטיים. כתוצאה מכך, אושר החוק בשנת 2011. גם היום, נבחרו ציבור מכל רחבי הקשת הפוליטית עדיין מביעים דאגה מתופעות אלו.

מענה הולם לתופעה זו מחייב פעולה מדודה וחוצת מפלגות. מאחר שמקור הבעיה נעוץ במימון ממשלתי זר, עיקר התגובה צריכה להתמקד באופן בו מימון זה מפר במובנים מסוימים את הריבונות הישראלית.

לכן, אני מציע לפעול במספר מישורים על מנת להתמודד עם התופעה. הראשון, לפתוח בדיאלוג רחב וביקורתי עם חברי פרלמנט במדינות אירופה והאיחוד האירופי, תוך הצגת מגוון הדעות בחברה האזרחית ותפקידה במסגרת הדמוקרטיה הישראלית. דיאלוג זה צריך לעסוק בנושאים רחבים יותר מאשר הסכסוך הישראלי-פלסטיני, ולהתמקד בנושאים שבהם הכסף האירופי יוכל להשפיע לטובה, למשל באמצעות פרויקטים בתחום התרבות והשיח הבין-דתי. הכנסת עצמה יכולה לשמש כפורום בו נציגי חברה האזרחית ונציגים זרים ייצרו קשרים ויעלו את המודעות לארגונים שאכן פועלים במישור חיובי ובמגוון נושאים, שלא זכו עד היום לתשומת לב הממשלות המממנות.

שנית, אני מציע שהכנסת תקים וועדת זכויות אדם קבועה שתשמש את חברי הכנסת לבחינת התפתחויות חדשות וצעדים שניתן לנקוט בהם, זאת על מנת לוודא שישראל תמשיך לשמור על סטנדרטים גבוהים של זכויות אדם. הוועדה, תעסוק גם בנושאים רחבים יותר כגון זכויות ילדים ונוער, אנשים בעלי מוגבלויות ועוד, ולא רק בסכסוך עם הפלסטינים.

שלישית, מספר חברי פרלמנט אירופאים הביעו עניין ביצירת פורומים משותפים שיבחנו את בעיית המימון, ידונו באתגרים של מימון ממשלתי זר לארגונים פוליטיים, ויצילו קווים מנחים ופתרונות. דיונים אלו יעסקו גם בנושא השקיפות אשר יישומה באופן ראוי על ידי האירופים תפיג דאגות רבות המועלות על ידי הציבור הישראלי.

לבסוף, על חברי הכנסת ליצור קשרים עם קבוצות יהודיות ולא-יהודיות בארץ ובעולם, הנאבקות בפעילויות הדה-לגיטימציה של ארגונים לא-ממשלתיים. שיתוף פעולה ולמידה הדדית מקבוצות אלו יכולים לספק מידע אפקטיבי שיתורגם לאמצעים בהם אפשר להיאבק בתופעה.

צעדים אלו מהווים הזדמנות לשפר את היחסים המתוחים בין ישראל לאירופה, להעלות מודעות לסכנות הטמונות בניצול כספי משלם המיסים האירופי לפעילות פוליטית, ולבסוף, לחזק את מעמדה של כנסת ישראל בשיח זכויות האדם בחברה הישראלית.

בברכה,

פרופסור ג'ראלד שטיינברג

נשיא, NGO Monitor